

LAURENSKERK ROTTERDAM

BESTUURSVERSLAG 2018

50 JAAR WEDEROPBOUW LAURENSKERK

In de maanden september tot en met december van 2018 werd met uiteenlopende activiteiten stilgestaan bij de viering van '50 jaar wederopbouw Laurenskerk'. Op zaterdag 14 december 1968 werd de Laurenskerk in het bijzijn van Prinses Beatrix en Prins Claus na de restauratie officieel weer in gebruik genomen. Op zondag 16 december 2018 vond het laatste evenement in het kader van deze viering plaats in het bijzijn van burgemeester Aboutaleb. Naast de volledige uitvoering van het Weihnachtsoratorium van J.S. Bach, vonden daaraan voorafgaand de presentaties plaats van een boekje uitgegeven door de Dienst monumenten van de Gemeente Rotterdam en een boek over de vroege ontstaansgeschiedenis van de Laurenskerk, uitgegeven door de Vereniging Vrienden van de Laurenskerk. Tevens werd CandleLikes!, het eerste digitale platform om kaarsjes online aan te steken, gelanceerd.

Bij de heringebruikname van de Laurenskerk was het gebouw nog volledig in handen van de Hervormde Gemeente. Pas jaren later werd de stichting Grote of Sint Laurenskerk opgericht om de instandhouding en culturele- en zakelijke exploitatie van het Rijksmonument ter hand te nemen. De stichting Grote of Sint-Laurenskerk is opgericht op 3 oktober 1989. De statutaire vestigingsplaats van de stichting is Rotterdam. Het doel van de stichting is (1) het in standhouden van het monument in de zin van de Monumentenwet en (2) het bieden van een podium voor maatschappij en cultuur. De belangrijkste bron van inkomsten - naast geormerkte (cultuur)subsidies vanuit gemeente en rijk en de kaartverkoop - is de verhuur van de locatie aan derden voor uiteenlopende evenementen, waarbij rekening dient te worden met het feit dat de Hervormde Gemeente gebruik maakt van de kerk voor het houden van diensten op zon- en feestdagen.

De in 2017 volledig vernieuwde website wordt sinds medio 2018 zeer actief ondersteund op social media (Facebook, Instagram, Twitter en YouTube) door een nieuw aangestelde medewerker. Het aantal volgers op de genoemde kanalen is sindsdien bijna verdubbeld. De inzet van beeldcontent, regelmaat en hogere frequentie van postings hebben hier positief aan bijgedragen.

JAARREKENING

De jaarrekening 2018 van Stichting Grote- of Sint-Laurenskerk is in de vergadering van het bestuur op 26 maart 2019 te Rotterdam goedgekeurd en vastgesteld.

Het resultaat uit exploitatie over 2018 was positief en het voordelig resultaat van 22K is toegevoegd aan de bestemmingsreserve 'groot onderhoud' en het 'orgelfonds'. Het eigen vermogen steeg marginaal. De reserveringen en fondsen stegen ten opzichte van 2017 met 20K van circa 60K naar 80K. De WOZ waarde van de dienstwoning steeg van 271K naar 280K.

GROTEKERKPLEIN

Het tot zeer fraai park getransformeerde Grotekerkplein was in 2018 voor het eerste seizoen volledig in gebruik. In het voorjaar bleek het park welhaast een mini Keukenhof en tijdens de lange en soms zeer warme zomer werd het grasperk voortdurend als een lounge-ruimte gebruikt door Rotterdammers en toeristen. Ook de renovatie van de Binnenrotte, het marktterrein, werd in 2018 voltooid. Daarmee staat de Laurenskerk weer in een fraaie omgeving en komt de historische status van de Laurenskerk als centrum van het Laurenskwartier weer volledig tot zijn recht.

Het aanbrengen van de parkinrichting rondom de Laurenskerk heeft waarschijnlijk geleid tot wateroverlast in de kruipruimte van de Laurenskerk. Sinds de zomer 2016 staat er in de wintermaanden water in grote delen van de kruipruimte. Dit brengt op de korte en lagere termijn mogelijk bouwkundige- en technische risico's met zich mee. Dit probleem wordt momenteel door de stichting in samenwerking met de gemeente Rotterdam gemonitord. Voorjaar 2019 worden de resultaten van de verschillende metingen naast elkaar gelegd, dan wordt hopelijk de oorzaak vastgesteld en zal een oplossing voor dit probleem gevonden en uitgevoerd moeten worden. Het terras De Swarte Leeuw was het hele seizoen op het plein aanwezig, maar ondervond last van het soms te warme zomerweer en te weinig schaduwplekken. Er zullen daarom extra parasols worden geplaatst op het terras.

INSTANDHOUDING MONUMENT

Met ingang van 2018 valt de Laurenskerk onder de nieuwe Subsidieregeling Instandhouding Monumenten (SIM) van de Rijksdienst Cultureel Erfgoed. De stichting heeft voor de periode 2018 t/m 2023 een subsidie van in totaal maximaal € 205.000 toegezegd gekregen (€ 34.000 per jaar). Dit betreft 50% van de subsidiabel verklaarde onderhoudskosten; de overige 50% moet de stichting zelf financieren. Per jaar kan er dus gemiddeld voor ruim € 68.000 aan subsidiabel onderhoud worden verricht, mits dit voor de stichting financieel mogelijk is. In 2018 is er in totaal € 46.500 aan subsidiabel onderhoud uitgevoerd.

Daarnaast werd er in 2018 voor ruim € 18.000 aan overig (niet subsidiabel) onderhoud aan het gebouw gespendeerd, hoofdzakelijk aan technisch onderhoud aan de installaties.

PODIUM VOOR CULTUUR EN MAATSCHAPPIJ

De podiumproducties zijn grotendeels verlopen conform het bij de subsidiënt, de Dienst Kunst & Cultuur van de gemeente Rotterdam, ingediende Jaarplan 2018, gebaseerd op het Cultuurplan 2017-2020 van de stichting. Enkele kleine aanpassingen vonden in 2018 plaats in het kader van de hierboven beschreven viering van '50 jaar wederopbouw Laurenskerk'. Het aantal geplande producties kwam iets lager uit dan voorzien (67 in plaats van 70), maar er werden ruim 13.000 bezoekers ontvangen, 1.000 meer dan verwacht.

Het merendeel van de eigen producties komt nog steeds voor rekening van de voor verschillende doelgroepen bedoelde orgelseries. De samenwerkingsprojecten met De Doelen, met Domestica Rotterdam en de Organisatie Oude Muziek zijn succesvol voortgezet.

De Laurenskerk was in 2018 traditioneel ook weer het podium voor ceremoniële bijeenkomsten zoals de 4 en 14 mei herdenking, Open Monumentendag, de Dakendagen en de uitreiking van de Laurenspenning.

De Doelen blijft met regelmaat concerten op locatie Laurenskerk uitvoeren. Deze vallen overigens financieel voor een deel buiten het Cultuurplan.

Een volledig en gedetailleerd overzicht van de culturele activiteiten is opgenomen in het Cultureel Jaarverslag 2018.

De plannen voor plaatsing van het in 2017 aan de stichting geschonken Pels orgel uit de jaren '50 van de vorige eeuw en afkomstig uit de herbestemde Heilige Familiekerk in Rotterdam zijn in 2018 uitgewerkt. Meerdere orgelbouwers zijn benaderd om de mogelijkheden van plaatsing van het instrument in de Laurenskerk te bekijken, te adviseren en een begroting uit te brengen. Inmiddels is een orgelbouwer geselecteerd en wordt er gesproken over de technische- en visuele uitwerking van het project. Bijzonder is dat het al sinds 1962 in gebruik genomen Marcussen koororgel (na technische aanpassingen) gekoppeld zal worden aan het nieuw te plaatsen instrument.

Het nieuwe orgel betreft een elektro pneumatisch instrument, wat een vrij te plaatsen speeltafel met zich meebrengt, wat voor de Laurenskerk een belangrijke aanvulling betekent op het bestand van verder volledig mechanische orgels. Die vrije speeltafel biedt veel mogelijkheden om de orgelprogrammering in de toekomst uit te breiden met 'cross overs' op het gebied van ensemblespel, dans, film e.d., maar ook voor educatieve doeleinden. Maar ook zal er aanzienlijk meer interactie tussen organist en publiek ontstaan. In de verre toekomst ligt het in de bedoeling ook het hoofdorgel (het grootste orgel van Nederland) op deze nieuwe speeltafel aan te sluiten, waarmee een unieke situatie ontstaat: drie orgels kunnen vanaf een locatie worden bespeeld!

De fondsenwerving om middelen te genereren om dit project te kunnen realiseren zal medio 2019 aanvangen.

ERFGOED

Het aantal toeristische bezoekers aan de Laurenskerk is in 2018 ten opzichte van voorgaande jaren fors gestegen. Naast de flinke toename van het aantal toeristische bezoekers aan Rotterdam is dit ook toe te schrijven aan de tentoonstelling World Press Photo die vanaf half januari tot en met de eerste week van februari in de Laurenskerk te zien was. De organisatie en financiering lag in handen van de Rotterdamse studentenvereniging SSR-R ter gelegenheid van haar 100 jarig bestaan. De expositie was een zeer groot succes: meer dan 27.000 bezoekers liepen in drie weken tijd de Laurenskerk binnen. De kerk was in die periode gratis toegankelijk.

In 2018 werd besloten tot het laten vervaardigen en aanbrengen van een speciaal herdenkingsraam in het kader van de herdenking van het bombardement van 14 mei 1940 op Rotterdam, te onthullen op 14 mei 2020: de dag van de 80 jarige herdenking. In het ontwerp van Janneke Vieggers komen de

verwoestende bombardementen op Rotterdam, Coventry, Dresden en Berlijn tot uiting, maar ook de daaropvolgende vrede. Het raam zal worden vervaardigd door Glasatelier Hagemeier uit Tilburg. Het project wordt gefinancierd door sponsors en fondsen.

VERHUUR AAN DERDEN

De zakelijke verhuur blijft de belangrijkste bron van inkomsten van de stichting en is afhankelijk van de commerciële markt die jaarlijks flinke schommelingen laat zien. Magere en vette jaren wisselen elkaar af, maar het resultaat blijft vanaf 2014 gemiddeld licht positief.

Het blijkt echter moeizaam om voldoende financiële middelen te reserveren voor niet subsidiabele investeringen in het gebouw om onder meer de exploitatie te verbeteren. Te denken valt aan de grote renovatie van de toiletgroep, stofferen van stoelen, onderhoud en vervangen van technische voorzieningen e.d.. Daarnaast zal de stichting zich moeten inspannen om een bijdrage te leveren aan het klimaatakkoord middels vermindering van het stroomverbruik, onder meer door de bestaande verlichting in de kerk te vervangen door ledverlichting. Ook een tochtsluis bij de ingang zal aan een betere klimaatbeheersing van het gebouw bijdragen.

Om een beter rendement per verhuur te krijgen zijn de huurtarieven in 2018 verhoogd en de kosten richting klanten meer inzichtelijk gemaakt.

Wat catering betreft is de samenwerking sinds 2017 met Van der Linde catering + evenementen voortgezet, waarmee tevens (gezamenlijke) marketingactiviteiten worden ontwikkeld. Ook wordt op cateringgebied samengewerkt met De Swarte Leeuw, o.a. uitbaters van het terras.

BESTUUR

Het bestuur kwam in 2018 zes keer plenair in vergadering bijeen. Daarnaast was het bestuur in 2018 vertegenwoordigd in overlegondes met onder meer de Vereniging Vrienden van de Laurenskerk, het Fonds Instandhouding Laurenskerk, de Algemene Kerkenraad van de Hervormde Gemeente Rotterdam Centrum en de stichting Gemeentefonds van de Hervormde Gemeente.

Bestuursleden waren verder betrokken bij verschillende werkgroepen m.b.t. onder meer de website, CandleLikes!, de bouwcommissie Laurenskerk, horeca, nieuwe koororgel en bij sollicitatiegesprekken. Wegens vertrek in maart van bestuurslid de heer W. van der Meijden naar het buitenland, is zijn plaats ingenomen door de mevrouw F. Veldman.

aangesteld. Het bestuur bestaat conform de statuten uit zeven leden. De samenstelling van het bestuur is elders in dit rapport opgenomen.

CODE GOVERNANCE CULTUUR

Binnen het bestuur is vastgesteld dat deze Code van toepassing is voor de stichting Laurenskerk en gevolgd moet worden. In 2016 zijn de volgende documenten opgesteld en vastgesteld door het bestuur: bestuurs-, directie- en arbitragereglement en de profielen voor bestuur en directeur.

MEERJARENVISIE

In mei 2018 werd door het bestuur besloten een Meerjarenvisie 2020-2030 te ontwikkelen.

Belangrijkste reden daarvoor is de noodzaak van een lange termijnplan om de koers op zowel cultureel-, erfgoed- en zakelijk gebied uit te zetten om daarmee de toekomst van de Laurenskerk ook onder veranderende omstandigheden te waarborgen. De Meerjarenvisie is naar verwachting eind 2019 gereed.

Rotterdam, maart 2019